

Skörd av potatis 2003

Preliminära uppgifter

Yield of potatoes in 2003

Preliminary data

I korta drag

Allt mindre skördar av matpotatis i Sverige

Årets svenska skörd av matpotatis beräknas till 556 000 ton. Det är en minskning med ca 56 000 ton (9 procent) jämfört med 2002 och innebär en fortsatt minskning jämfört med de närmaste föregående åren. Minskningen beror på att en lägre skörd per hektar bärgats och på att den odlade arealen minskar.

Hektarskörden beräknas till 25 580 kg/ha, vilket är ca 900 kg/ha lägre än förra året. Högsta hektarskörden redovisas för Skåne, 29 740 kilo per hektar, vilket är ca 1 100 kg/ha lägre än föregående år.

I år odlades matpotatis på 21 750 hektar. Samtliga län utom Blekinge, Jämtlands och Norrbottens län har mindre arealer än föregående år. I Skåne län är minskningen störst med nära 400 hektar. I Hallands och Västra Götalands län har odlingen minskat med ca 200 hektar vardera. Totalt för riket är arealminskningen nära 1 400 hektar jämfört med föregående år.

Fyra län dominerar matpotatisodlingen: Skåne, Västra Götalands, Hallands och Östergötlands län. Tillsammans står de för drygt 75 procent av rikets totala matpotatisskörd 2003.

Vädret har varit mycket omväxlande med nederbörd i överflöd på vissa håll, sommarvärme och, framför allt i östra och norra Sverige, torka. Potatisupptagningen kunde i allmänhet ske under gynnsamma förhållanden. Arealen som ej kunde bärgas beräknas för riket till måttliga 300 hektar (1 procent). Kalmar län har störst obärgad areal beroende på häftiga skyfall.

Odlingen av potatis för stärkelse stabil

Potatis för stärkelse odlas främst i Blekinge och Skåne. Hektarskörden beräknas till 34 230 kg/ha och totala skörden till 294 000 ton, vilket är minskning med ca 7 000 ton (2 procent) jämfört med förra årets skörd.

Gunnel Wahlstedt, SCB, tfn 019-17 62 45, gunnel.wahlstedt@scb.se
Olle Funcke, SCB, tfn 019-17 60 51, olle.funcke@scb.se

Statistiken har producerats av SCB på uppdrag av Jordbruksverket, som ansvarar för officiell statistik inom området.

ISSN 1404-5834 Serie JO – Jord- och skogsbruk, fiske. Utkom den 9 december 2003.
Tidigare publicering: Se avsnittet Fakta om statistiken.
Utgivare av Statistiska meddelanden är Svante Öberg, SCB.

Innehåll

Statistiken med kommentarer	3
Arealer	3
Matpotatis	3
Potatis för stärkelse	3
Obärgade arealer	4
Tabeller	5
1. Matpotatis. Preliminära resultat 2003	5
2. Potatis för stärkelse. Preliminära resultat 2003	6
3. Potatis. Obärgad areal. Preliminära resultat 2003	7
Diagram	8
1. Matpotatis. Arealer 1994-2003	8
2. Matpotatis. Hektarskördar 1994-2003	8
3. Matpotatis. Totalskördar 1994-2003	8
4. Potatis för stärkelse. Arealer 1994-2003	9
5. Potatis för stärkelse. Hektarskördar 1994-2003	9
6. Potatis för stärkelse. Totalskördar 1994-2003	9
Fakta om statistiken	10
Detta omfattar statistiken	10
Definitioner och förklaringar	10
Så görs statistiken	10
Statistikens tillförlitlighet	11
Statistik i förändring	11
Osäkerhetskällor	11
Bra att veta	12
Annan statistik	12
Elektronisk publicering	12
In English	14
Summary	14
List of tables	14
List of terms	15

Statistiken med kommentarer

I detta statistiska meddelande redovisas preliminära uppgifter om 2003 års skörd av potatis.

Arealer

Arealen matpotatis för beräkning av totalskördar beräknas på riksnivå uppgå till 21 750 hektar, en minskning med ca 1 400 hektar jämfört med föregående års definitiva statistik. Arealminskningen har främst skett i Skåne, Hallands, Västra Götalands och Kalmar län.

Arealen stärkelsepotatis är 8 600 hektar, vilket är oförändrat jämfört med föregående år.

Grödarealerna är hämtade från den preliminära statistiken om åkerarealens användning som grundar sig på uppgifter från Jordbruksverkets administrativa register för ansökan om arealbaserade stöd, IAKS-registret. De preliminära arealerna publicerades i april (JO 10 SM 0302). Inför beräkningarna av totalskördar har de potatisarealer som vid redovisningen i april redovisats under "Regiontillhörighet saknas" fördelats över län och produktionsområden efter den redovisade arealens omfattning.

Skörd från husbehovsodlingar, kolonilotter etc. ingår inte i föreliggande statistik.

Matpotatis

Hektarskörden av matpotatis inklusive färskpotatis beräknas till 25 580 kilo per hektar, vilket är något lägre än förra året. Till matpotatis räknas förutom färskpotatis och höst- och vinterpotatis för direkt konsumtion även potatis för tillverkning av mos, chips, pommes frites m.m. samt foderpotatis och utsädesodlingar av matpotatissorter.

Skåne län har en förhållandevis stor färskpotatisodling vilket drar ner hektarskörden. Trots detta redovisar länet den högsta hektarskörden, 29 740 kg/ha. Lägre hektarskörd än föregående år redovisas, förutom för Skåne län, även för Kalmar, Gotlands, Hallands, Värmlands och Dalarnas län. Jämfört med föregående år uppvisar Västerbottens och Norrbottens län en kraftig minskning av hektarskörden jämfört med de höga skördesiffror som redovisades i fjol. I Uppsala, Hallands, Örebro och Gävleborgs län är hektarskördarna högre jämfört med föregående år.

Totalskörden av matpotatis beräknas för riket till 556 500 ton (se tabell 1). Det är en minskning med ca 56 000 ton jämfört med 2002 års definitiva totalskörd och innebär en fortsatt minskning vid jämförelse med åren närmast dessförinnan. Fyra län dominerar matpotatisodlingen: Skåne, Västra Götalands, Hallands och Östergötlands län. Tillsammans står de även i år för drygt 75 procent av rikets totala matpotatisskörd.

Hektarskörden för färskpotatis har även beräknats för sig. På riksnivå uppgår den till 17 720 kilo per hektar. Cirka 14 procent av rikets matpotatisareal var färskpotatisodlingar. Uppgifter om färskpotatis insamlas separat främst för sorterna Early Puritan, Maria, Maris Bard, Minerva, Pentland Javelin, Premiere, Rapido, Rocket, Roscor, Silla, Sprint och Swift. Brukaren har dock möjlighet att ange ytterligare sorter som skördats som färskpotatis.

Potatis för stärkelse

Potatis för stärkelse odlas främst i Skåne och Blekinge. Hektarskörden beräknas till 34 230 kilo per hektar och den totala skörden till 294 000 ton, vilket är minskning med ca 7 000 ton (2 procent) jämfört med förra årets skörd (se tabell 2). I beräkningarna av hektar- och totalskördar ingår även utsädesodlingar.

Obärgade arealer

Obärgade arealer för matpotatis beräknas till ca 320 hektar eller 1,5 procent för riket, vilket är mindre än genomsnittet för de senaste fem åren. Kalmar län har störst obärgad areal beroende på häftiga skyfall. Fälten ställdes under vatten och längs Emån uppstod även översvämningsskador. Enskilda lantbrukares odlingar har drabbats av stora skördeskador. För potatis för stärkelse skattas den obärgade arealen totalt för riket till ca 20 hektar (0,3 procent).

Odlingsbetingelser 2003

Vårbruket kom igång tidigt i hela landet. I början av juli drabbades delar av södra Sverige av höga vattenflöden och översvämningar till följd av kraftiga skyfall. Sommaren fortsatte med en lång, varm och torr period. Potatisodlingarna utvecklades väl men i slutet av perioden blev torkan besvärande, speciellt i östra och norra Sverige. Upptagningen av potatisen kunde i allmänhet ske under gynnsamma förhållanden. Den obärgade arealen blev förhållandevis låg och frostsador förekom i liten utsträckning.

Kvalitet

I potatisundersökningen gör lantbrukarna även en bedömning om förekomsten av småfallande knölar. Jämfört med föregående år har andelen småfallande ökat något. Cirka 10 procent angav att förekomsten av småfallande är ”Mindre än normal” och 39 procent att förekomsten av potatis av småfallande är ”Normal” medan 31 procent ansåg den vara ”Mer än normal”. Övriga 20 procent angav ”Vet ej”.

Lantbrukarna gör även en bedömning om förekomsten av kvalitetsfel i skörden. Med kvalitetsfel avses förekomst av rötskadade, grönfärgade, skorv, missformade, rostringar, m.m. Jämfört med föregående år har andelen brukare som uppgivit att skörden har mindre kvalitetsfel än normalt ökat liksom de som angett ”Vet ej”. Här redovisade 16 procent att förekomsten av kvalitetsfel för matpotatisen är ”Mindre än normal”, 35 procent att förekomsten av potatis med kvalitetsfel är ”Normal” medan 18 procent ansåg den vara ”Mer än normal” för årets skörd. Övriga 31 procent angav ”Vet ej”.

Kommentarer till tabellerna

Redovisning görs för län, produktionsområden och hela riket. I tabellerna redovisas antal undersökningsenheter (UE) som utgör underlag för beräkningarna, bärgad skörd per hektar, medelfel för hektarskörd, grödareal, total skörd samt medelfel för den totala skörden. Definitiva resultat för riket för de närmast föregående åren redovisas också som jämförelse. Uppgiftsinsamling per post ersatte 1999 SCB: s objektiva skördeuppskattningar med provtagningar i fält. Bytet av metod gör att jämförelser med resultat fram t.o.m. 1998 års måste göras med stor försiktighet. Se även Beskrivning av statistiken under rubriken ”Jämförbarhet över tiden”.

Uppgifter om obärgade arealer redovisas i tabell 3. Den obärgade arealen redovisas i hektar och procent.

För att undvika redovisning av alltför osäkra resultat krävs att redovisad hektarskörd för länet grundar sig på uppgifter från minst 20 UE. Vid mindre antal UE ersätts skördeuppgiften i tabellen med två prickar (..). När inga observationer finns att redovisa markeras detta med ett streck (-).

Tabeller

1. Matpotatis. Preliminära resultat 2003 Hektarskörd, areal och totalskörd

1. Table potatoes. Preliminary results 2003
Yield per hectare, crop area and total production

Område	Antal UE ¹⁾	Hektar- skörd tot, kg/ha	Hektar- skörd red, kg/ha ²⁾	Medel- fel, procent	Areal, hektar ³⁾	Total skörd, ton ²⁾	Medel- fel, procent
Län							
Stockholms	6	..	..	..	110	..	..
Uppsala	20	23 500	20 920	4,3	280	5 900	4,3
Södermanlands	6	..	..	..	100	..	..
Östergötlands	76	30 990	28 070	1,8	1 690	47 400	1,8
Jönköpings	16	..	..	..	340	..	..
Kronobergs	12	..	..	..	170	..	..
Kalmar	34	21 250	19 470	6,4	510	9 900	6,4
Gotlands	44	27 880	25 690	3,0	820	21 000	3,0
Blekinge	1	..	..	..	110	..	..
Skåne	322	31 890	29 740	1,7	6 820	202 700	1,7
Hallands	106	30 070	27 800	2,0	3 040	84 400	2,0
Västra Götalands	136	28 160	25 550	1,3	3 570	91 100	1,3
Värmlands	37	22 880	20 430	3,9	610	12 400	3,9
Örebro	37	29 980	26 880	2,2	710	19 000	2,2
Västmanlands	7	..	..	..	120	..	..
Dalarnas	39	24 020	21 040	3,0	740	15 600	3,0
Gävleborgs	29	18 630	16 320	4,3	330	5 300	4,3
Västernorrlands	17	..	..	..	240	..	..
Jämtlands	14	..	..	..	190	..	..
Västerbottens	39	14 520	11 710	19,3	480	5 600	19,3
Norrbottnens	41	20 170	15 980	1,9	790	12 600	1,9
Produktionsområden							
Götalands södra slättbygder	277	32 000	29 780	1,7	6 600	196 400	1,7
Götalands mellanbygder	203	29 270	27 190	1,6	4 250	115 500	1,6
Götalands norra slättbygder	179	29 860	27 100	1,0	4 600	124 700	1,0
Svealands slättbygder	86	26 450	23 720	2,9	1 550	36 800	2,9
Götalands skogsbygder	76	21 780	19 850	4,3	1 450	28 800	4,3
Mell Sveriges skogsbygder	59	21 900	19 420	3,0	870	16 900	3,0
Nedre Norrland	79	20 800	18 110	4,0	1 140	20 700	4,0
Övre Norrland	80	17 400	13 890	9,5	1 290	17 900	9,5
Hela Riket							
2003	1039	28 030	25 580	1,0	21 750	556 500	1,0
2002 ⁴⁾	1 106	28 990	26 470	0,8	23 140	612 500	0,8
2001	1 106	28 590	26 160	0,9	23 780	621 900	0,9
2000	1 080	29 230	26 720	1,1	24 490	654 400	1,1
1999	862	31 600	28 820	1,3	23 430	675 200	1,3
1998	784	38 390	34 720		22 820	792 500	

1) Där antalet UE i bearbetningen understiger 20 utelämnas resultaten (..).

2) Reducerad för små (<35 mm), rötskadade eller grönfärgade knölar.

3) Preliminär areal (IAKS).

4) För åren 1998-2002 redovisas de definitiva resultaten.

2. Potatis för stärkelse. Preliminära resultat 2003

Hektarskörd, areal och totalskörd

2. Potatoes for processing of starch. Preliminary results 2003
Yield per hectare, crop area and total production

Område	Antal UE ¹⁾	Hektar- skörd, kg/ha	Hektar- skörd red, kg/ha ²⁾	Medel- fel, procent	Areal, hektar ³⁾	Total skörd, ton ²⁾	Medel- fel, procent
Län							
Blekinge	45	34 760	34 620	2,9	2 780	96 100	2,9
Skåne	104	35 320	35 180	1,6	4 800	168 900	1,6
Övriga	30	29 410	29 290	4,9	1 010	29 600	4,9
Hela Riket							
2003	179	34 370	34 230	1,4	8 590	294 000	1,4
2002 ⁴⁾	171	35 190	35 050	1,4	8 590	301 100	1,4
2001	162	35 970	35 820	1,5	8 460	303 100	1,5
2000	139	38 860	38 700	1,5	8 410	325 700	1,5
1999	117	37 770	37 620	1,9	8 390	315 600	1,9
1998	96	48 110	47 440		8 570	406 400	

1) Där antalet UE i bearbetningen understiger 20 utelämnas resultaten (...).

2) Reducerad för rötskadade knölar.

3) Preliminär areal (IAKS).

4) För åren 1998-2002 redovisas de definitiva resultaten.

3. Potatis. Obärgad areal. Preliminära resultat 2003 Hektar och procent av grödarealen

3. Potatoes. Area not harvested. Preliminary results 2003
Hectares and per cent of the cultivated area

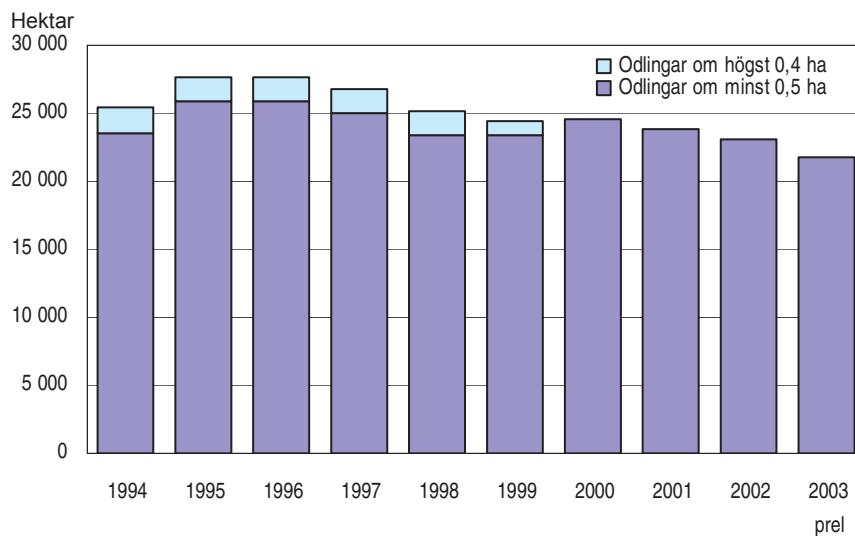
Område	Matpotatis		Potatis för stärkelse	
	Obärgad areal		Obärgad areal	
	Hektar	Procent	Hektar	Procent
Län				
Stockholms	..	..	..	..
Uppsala	10	2,1	..	..
Södermanlands	..	..	..	..
Östergötlands	10	0,5	..	..
Jönköpings	..	..	..	..
Kronobergs	..	..	..	..
Kalmar	90	17,0	..	..
Götlands	30	3,5	..	..
Blekinge	..	..	0	0,0
Skåne	20	0,3	20	0,3
Hallands	20	0,8	..	..
Västra Götalands	20	0,6	..	..
Värmlands	20	3,0	..	..
Örebro	0	0,4	..	..
Västmanlands	..	..	..	..
Dalarnas	10	1,7	..	..
Gävleborgs	10	2,6	..	..
Västernorrlands	..	..	..	..
Jämtlands	..	..	..	..
Västerbottens	10	1,8	..	..
Norrbottens	10	1,8	..	..
Produktionsområden				
Götalands södra slättbygder	20	0,4	..	..
Götalands mellanbygder	70	1,7	20	0,3
Götalands norra slättbygder	20	0,5	..	..
Svealands slättbygder	20	1,1	..	..
Götalands skogsbygder	130	9,0	..	..
Mellersta Sveriges skogsbygder	40	4,5	..	..
Nedre Norrland	10	1,0	..	..
Övre Norrland	20	1,8	..	..
Hela Riket				
2003	320	1,5	20	0,3
2002	530	2,3	30	0,4
2001	620	2,6	310	3,6
2000	1 170	4,8	50	0,5
1999	460	2,0	80	1,0
1998	1 810	7,2	120	1,4

Där antalet UE i bearbetningen understiger 20 utelämnas resultaten (..).

Diagram

1. Matpotatis. Arealer 1994-2003

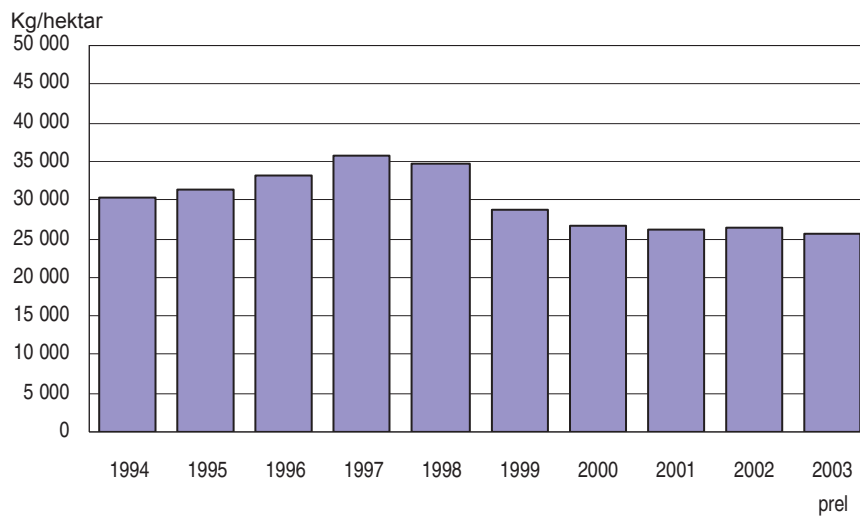
1. Table potatoes. Areas 1994-2003

Fr.o.m. år 2000 ingår även odlingar om högst 0,4 hektar i hektar- och totalskördeskattningarna.

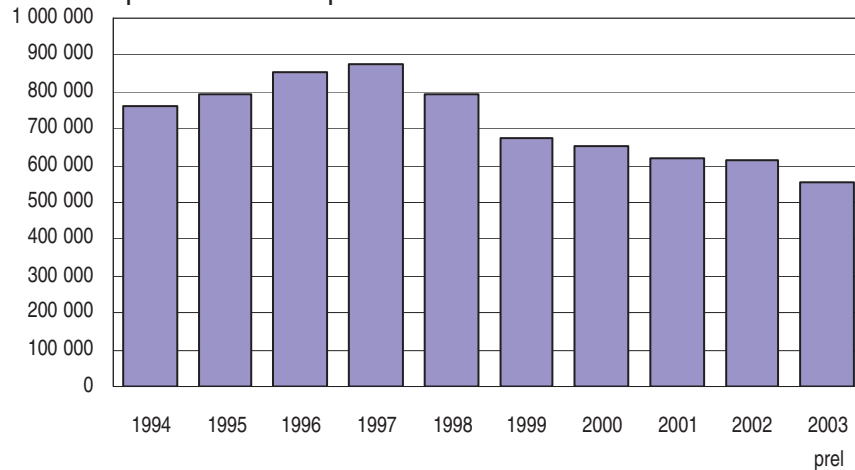
2. Matpotatis. Hektarskördar 1994-2003

2. Table potatoes. Yield per hectare 1994-2003

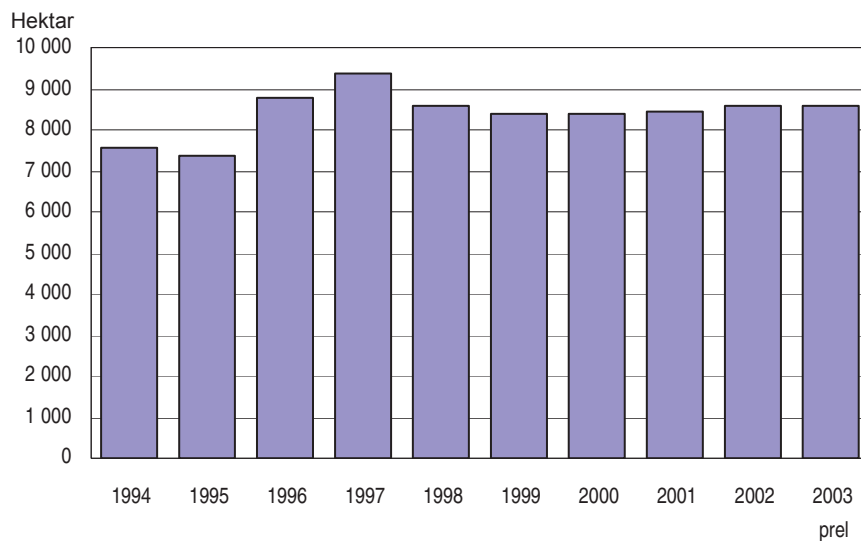
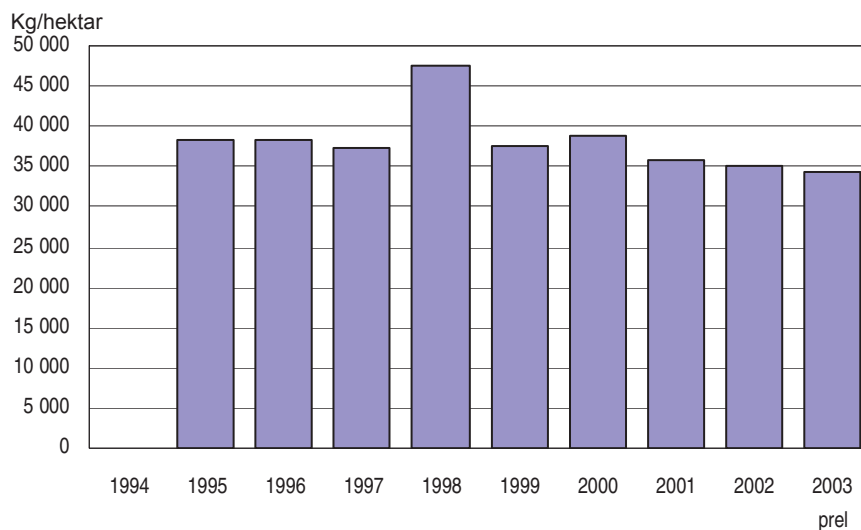
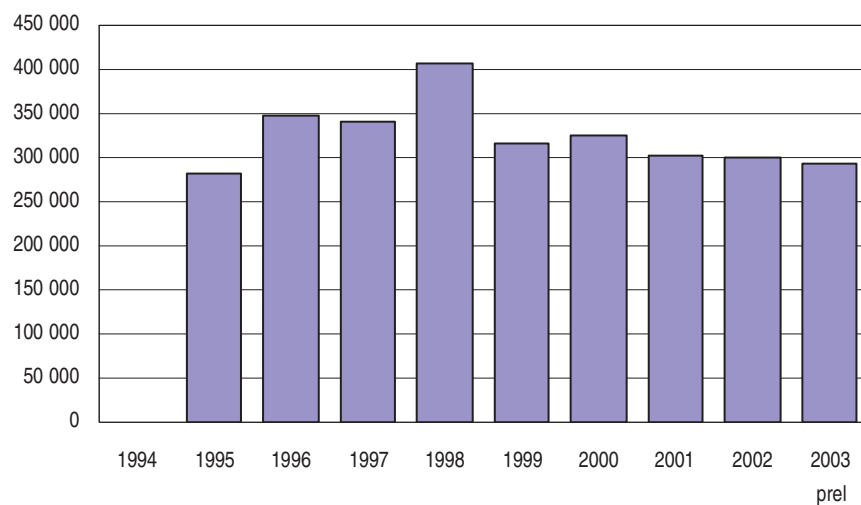

3. Matpotatis. Totalskördar 1994-2003

3. Table potatoes. Total production 1994-2003

4. Potatis för stärkelse. Arealer 1994-2003**4. Potatoes for processing of starch. Areas 1994-2003****5. Potatis för stärkelse. Hektarskördar 1994-2003****5. Potatoes for processing of starch. Yield per hectare 1994-2003****6. Potatis för stärkelse. Totalskördar 1994-2003****6. Potatoes for processing of starch. Total production 1994-2003**

År 1994 utförde SCB ingen objektiv skördeuppskattning av potatis för stärkelse.

Fakta om statistiken

Detta omfattar statistiken

Definitioner och förklaringar

Skörd av potatis redovisas dels för matpotatis och dels för potatis för stärkelse. Till matpotatis räknas förutom färskpotatis och höst- och vinterpotatis för direkt konsumtion även potatis för tillverkning av mos, chips, pommes frites m.m. samt foderpotatis och utsädesodlingar av matpotatisorter. I potatis för stärkelse ingår även utsädesodlingar.

Undersökningen om skörd av potatis ingår i Sveriges officiella statistik. Resultaten utnyttjas som underlag för myndigheter och näringsliv vid planering inom områdena jordbruk och miljö. Resultaten används också för rapportering till EU enligt bindande förordningar.

Så görs statistiken

Urval

Skördeskattningarna av potatis 2003 baseras på postenkät till ett urval av odlare. I de preliminära skördeskattningarna för år 2003 har uppgifter från 1 039 av 1 238 utvalda matpotatisodlare respektive uppgifter från 179 av 190 utvalda odlare av stärkelsepotatis ingått i beräkningarna.

Uppgifterna i urvalsramen är hämtade från Jordbruksverkets administrativa stödregister, IAKS 2003. Registret innehåller gröduppgifter som lämnats av de lantbrukare som ansökt om arealbaserade stöd avseende minst 0,3 hektar åkermark. Jordbrukare som ansöker om arealbaserade stöd ska redovisa hela åkerarealen uppdelad på grödor och därför kan registret användas som urvalsram trots att potatis inte är berättigad till stöd i hela landet.

Urvalet för matpotatis är stratifierat efter skördeområde och gårdarnas odlingsareal, totalt 53 strata. Urvalet för potatis för stärkelse är stratifierat efter odlingsområde och gårdarnas odlingsareal, totalt 10 strata. Uttagning av odlare görs med hjälp av ett obundet slumpmässigt urval inom varje stratum.

Uppgiftsinsamling

Uppgiftsinsamlingen görs via postenkät. Postenkäten för matpotatis skickades ut i mitten av oktober och svar skulle lämnas senast 3 november. Sista datum för inlämnande av uppgifter för potatis för stärkelse var den 7 november. Efter en påminnelse har sedan telefonuppföljning gjorts bland dem som inte svarat.

För matpotatis insamlades uppgifter om;

- Skördad kvantitet av färskpotatis, främst sorterna Early Puritan, Maria, Maris Bard, Minerva, Pentland Javelin, Premiere, Rapido, Rocket, Roscor, Silla, Sprint och Swift.
- Skördad kvantitet av matpotatis.
- Förekomst av småfallande och förekomst av rötskadade, gröna m.m. En bedömning skulle göras om förekomsten var ”mindre än normalt”, ”normal” eller ”mer än normalt”.
- Areal vändteg.
- Obärgad areal av matpotatis.
- Areal med ekologisk odling.

För potatis för stärkelse insamlades uppgifter om;

- Skördad kvantitet av potatis för stärkelse.

- Förekomst av rötskadade. En bedömning skulle göras om förekomsten av rötskadade var ”mindre än normalt”, ”normal” eller ”mer än normalt”.
- Areal vändteg.
- Obärgad areal av potatis för stärkelse.

Bearbetning och granskning

I samband med dataregistrering görs en första granskning av inkomna uppgifter. Därefter sker ytterligare detaljgranskning. Särskild granskning görs t.ex. när låga respektive höga hektarskörda redovisats.

I vissa fall kan uppgifterna rättas med hjälp av kommentarer som lämnats på blanketterna, men i övriga fall har telefonkontakt tagits med odlarna varvid uppgifterna bekräftat, rättas eller kompletteras. Uppgiftsmaterialet används sedan till de statistiska sammanställningarna.

Den totala hektarskörden som är en bruttoskörd tas fram som kvoten mellan den skattade totalskörden (brutto) och den skattade arealen i redovisningsgruppen.

Den reducerade hektarskörden erhålls därefter genom att korrigera den totala hektarskörden för bortsortering och småfallande med hjälp av standardtal. Standardtalen baseras på uppgifter från 1987-1998 års objektiva skördeuppskattningar på produktionsområdesnivå och för riket. För matpotatis beräknades standardtalet för bortsortering av småfallande, gröna och rötskadade på riksnivå till 9,5 procent. För potatis för stärkelse, där endast rötskadade knölar bortsorteras, beräknades standardtalet till 0,4 procent. För färskpotatis görs ingen korrigering för bortsortering. Bortfallet hanteras med rak uppräknings inom strata.

Totalskörden (netto), som är den redovisade, beräknas sedan genom att den reducerade hektarskörden multipliceras med preliminära arealuppgifter från Jordbruksverkets administrativa register för arealbaserade stöd, IAKS-registret. Uppgifterna redovisades i Statistiskt meddelande JO 10 SM 0302 i april.

Statistikens tillförlitlighet

Statistik i förändring

Skördestatistiken för potatis baseras år 2003 på en riksomfattande postenkätundersökning med telefonuppföljning till ett urval av potatisodlare. Uppgiftsinsamling per post ersatte 1999 SCB:s objektiva skördeuppskattningar med provtagningar i fält. Denna ändring av insamlingsmetod gör det svårt att direkt jämföra resultaten för 1999-2003 med resultaten fram t.o.m. år 1998. Mer information ges i Beskrivning av statistiken under ”Jämförbarhet över tiden”.

Osäkerhetskällor

För att belysa den osäkerhet som finns i resultaten på grund av att beräkningarna grundar sig på uppgifter från ett urval av företag redovisas i tabellerna relativa medelfel för de skattade hektarskördarna och totalskördarna. I medelfelet inkluderas även effekten av andra slumpmässiga fel, däremot inte systematiska fel såsom bortfallsfel eller mätfel.

Bortfall

Vid 2003 års undersökning användes postenkät med telefonuppföljning för de enkäter som inte skickats in per post. Andelen bortfall i årets preliminära beräkning är 7,8 procent (97 undersökningsenheter) för matpotatis och för potatis för stärkelse 2,6 procent (5 undersökningsenheter).

Medelfel

Medelfelet anges i procent av den skattade skörden. Med hjälp av medelfelet kan ett konfidensintervall beräknas. För t.ex. den skattade hektarskörden för matpotatis på 25 580 kg/ha och ett medelfel på 1,0 procent (dvs. 256 kg/ha) kan

man med liten felrisk (5 procent) säga att intervallet $25\,580 \pm 2 \times 256$ (dvs. 25 324 – 25 836 kg/ha) omfattar den verkliga hektarskörden.

Lantbruksregistret (LBR) 1999 och IAKS 2000, 2001 och 2002 betraktas i detta sammanhang som totalregister för grödarealer, vilket innebär att de procentuella medelfelen för hektar- och totalskörd blir identisk. För 1998 inhämtades uppgifter om grödarealer endast för ett urval av företag, vilket medför att även arealerna var behäftade med urvalsfel detta år.

Övertäckning och undertäckning

Mellan tidpunkten för urvalsramens upprättande och undersökningstillfället sker förändringar i företagsbeståndet. Nystartade företag utgör undertäckning och företag som upphört eller inte odlar potatis utgör övertäckning. Från och med 2001 års undersökning används årets aktuella uppgifter om lantbruksföretag och arealer som underlag för urvalet. Detta medför att undertäckningen minskats till en marginell nivå. Övertäckningen beräknas i 2003 års preliminära statistik till 8 procent (102 undersökningsenheter) för matpotatis och 3 procent (6 undersökningsenheter) för stärkelsepotatis. I övertäckningen inkluderas företag som visar sig ha potatisodlingen utarrenderad, vilket just för potatis är tämligen vanligt.

Bra att veta

Från provtagning till intervjumetod och postenkät

Under mer än 35 år har objektiva skördeuppskattningar med provtagningar utgjort grunden för beräkning av skörden av spannmål och potatis. Med början 1999 infördes postenkät som insamlingsmetod för uppgifter om potatis. Skillnader mellan metoderna för insamling gör att jämförelser med tidigare år är svåra att göra.

Sveriges statistiska databaser

Den definitiva skördestatistiken finns tillgänglig i Sveriges statistiska databaser. Åtkomst sker via SCB:s webbplats www.scb.se och att göra uttag av statistik är avgiftsfritt.

Normskördar

Med skördestatistiken för en lång följd av år som underlag beräknar SCB normskördar. Med normskördar menas den skörd som man kan förvänta sig under normala väderbetingelser. Normskördar beräknas bl.a. för matpotatis och potatis för stärkelse. Resultaten redovisas i juni varje år i Statistiskt meddelande, senast JO 15 SM 0301. Redovisning sker för skördeområden, län, produktionsområden och riket.

Annan statistik

Preliminära uppgifter om åkerarealens användning i april 2003 har redovisats i juni i Statistiska meddelanden JO 10 SM 0302.

Definitiva uppgifter om 2003 års grödarealer kommer att redovisas våren 2004 i Statistiska meddelanden JO 10 SM 0401.

Definitiva uppgifter om hektarskördar och totalskördar för 2003 kommer att redovisas våren 2004 i Statistiska meddelanden JO 16 SM 0401.

Elektronisk publicering

Detta statistiska meddelande finns kostnadsfritt åtkomligt på Jordbruksverkets webbplats www.sjv.se under Statistik & fakta och på SCB:s webbplats www.scb.se under Jord- och skogsbruk, fiske. Den definitiva statistiken för tidigare år finns tillgänglig i Sveriges statistiska databaser. Åtkomst sker via www.scb.se och användandet är avgiftsfritt.

Statistiska meddelanden inom området jordbruksstatistik trycks fr.o.m. 2002 inte längre upp för distribution. I stället för att prenumerera på tryckta Statistiska meddelanden finns det möjlighet att, vid varje tillfälle som officiell jordbruksstatistik publiceras, utan avgift erhålla ett meddelande om detta per e-post tillsammans med publikationen i pdf-format. De som önskar ingå i denna form av prenumerationservice skall sända en anmälan per e-post till gunilla.thorsell@sjv.se.

Enskilda exemplar av publikationerna kan också erhållas som papperskopior till ett pris av 50 kr per exemplar. Dessa kan vid varje enskilt fall beställas hos Marjatta Niemi tfn: 036 – 15 59 34, fax: 036 – 34 01 96, post: Jordbruksverket, 551 82 Jönköping, e-post: marjatta.niemi@sjv.se.

Mer information om statistiken och dess kvalitet ges i en särskild Beskrivning av statistiken under SCB:s webbplats.

In English

Summary

This report provides the preliminary results of 2003 for the yield per hectare and total production of potatoes. The results are presented for counties, production areas and for the whole country.

The results are presented for table potatoes and potatoes for processing of starch. For the whole country, the yield per hectare for table potatoes is estimated at 25 580 kg and the total production is estimated at 556 000 tons. The corresponding figures for potatoes for processing of starch are 34 230 kg and 294 000 tons, respectively.

The weather conditions for potatoes was good in Sweden this year. Although rainfall was excessive in some parts, the summer was very warm and dry conditions prevailed during the autumn. The spring planting was able to commence fairly early and harvesting was performed under good conditions. Frost damages were less than usual and acreage of unharvested land was very low.

The results for 2003 were based on a mail survey with a sample of 1 238 holdings for table potatoes and a sample of 190 holdings for potatoes for processing starch. Adjustments in yields have also been made for unharvested areas which have lowered the yield per hectare. The areas are based on preliminary statistics from the administrative database IACS for agricultural subsidies.

The tables show the number of observations; the total and reduced yields per hectare in kg and total production in metric tons. Standard errors are also presented. Unharvested areas are shown in a separate table. As for reduced yields, the yield per hectare is reduced for small, blighted and green potatoes for table potatoes. The reduction for potatoes for processing of starch is made only for blighted potatoes. These reductions are made with standard values, derived from the objective potato surveys conducted until 1998.

Since 1960, Statistics Sweden has produced statistics for potatoes using an objective method based on probability sampling and physical measurements with samples taken from the fields. The method was changed 1999 to mail enquiries to a sample of farmers. At the same time methodological changes were also made. Due to the changes all comparisons between years before 1999 should be made with great caution.

List of tables

1. Table potatoes. Preliminary results 2003	5
2. Potatoes for processing of starch. Preliminary results 2003	6
3. Potatoes. Area not harvested. Preliminary results 2003	7

List of terms

Antal UE	Number of survey units
Areal	Area
Hektarskörd	Yield per hectare
Hela riket	The whole country
Län	County
Matpotatis	Table potatoes
Medelfel	Standard error
Obärgad areal	Area not harvested
Potatis för stärkelse	Potatoes for processing of starch
Produktionsområde	Production area
Rötskadade	Blighted tubers
Småfallande	Small tubers
Standardtal	Standard value
Total skörd	Total production